



Svensk författningssamling

Förordning om utbildning till lärare och förskollärare

SFS 2021:1335

Publicerad

den 28 december 2021

Utfärdad den 22 december 2021

Regeringen föreskriver följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Inledning

1 § Denna förordning reglerar hur utbildning till lärare och förskollärare ska utformas.

Med utbildning till lärare avses i denna förordning utbildningsprogram som leder till grundlära-, ämneslära- eller yrkesläraexamen och utbildning enligt

– förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämnesläraexamen,

– förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämnesläraexamen för personer som har en examen på forskarnivå, och

– förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundläraexamen eller ämnesläraexamen.

Med utbildning till förskollärare avses i denna förordning utbildningsprogram som leder till förskolläraexamen.

2 § I denna förordning finns bestämmelser om

– grundläggande krav på utbildningen (2 kap.),

– särskilda krav på utbildningen (3 kap.),

– ämneskombinationer i utbildning som leder till ämnesläraexamen (4 kap.), och

– samverkan och anställningar inom utbildningen (5 kap.).

De grundläggande kraven på utbildningen i 2 kap. är gemensamma för utbildning som leder till förskollära-, grundlära-, ämneslära- och yrkesläraexamen.

De särskilda kraven på utbildningen i 3 kap. är programspecifika och gäller enbart för utbildning som leder till förskollära-, grundlära- eller ämnesläraexamen.

3 § Förordningen är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Förhållandet till annan reglering

4 § Av 6 kap. 4 § första och andra styckena högskoleförordningen (1993:100) framgår dels att inom högskoleutbildning får bara de examina

avläggas som anges i bilaga 2 till den förordningen (examensordningen), dels att det i examensordningen anges på vilken nivå en viss examen ska avläggas och vilka krav som ska uppfyllas för en viss examen (examensbeskrivning).

Av 6 kap. 4 § tredje stycket samma förordning framgår att det i bland annat följande förordningar finns avvikande bestämmelser om vilka krav som ska uppfyllas för förskolläraryrkes-, grundläraryrkes-, ämnesläraryrkes- och yrkesläraryrkesexamen och på vilken nivå sådana examina ska avläggas:

- förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämnesläraryrkesexamen,
- förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämnesläraryrkesexamen för personer som har en examen på forskarnivå, och
- förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundläraryrkesexamen eller ämnesläraryrkesexamen.

Av 6 kap. 5 § högskoleförordningen framgår att det i denna förordning finns krav på den utbildning som ska leda fram till förskolläraryrkes-, grundläraryrkes-, ämnesläraryrkes- och yrkesläraryrkesexamen. I bland annat de förordningar som anges i andra stycket finns det bestämmelser som avviker från denna förordning.

Uttryck i förordningen

5 § I förordningen avses med

- *högskolor*: universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) och enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina,
- *praktiknära forskning*: forskning i samverkan med förskolläraryrkes- och lärarprofessionen utifrån förskolans och skolans behov av kunskap för att förbättra verksamheten.

2 kap. Grundläggande krav på utbildningen

1 § Ett grundläggande krav på utbildning till lärare och förskollärare är att den ska innefatta

- utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng, och
- verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng.

Utbildningsvetenskaplig kärna

2 § Innehållet i den utbildningsvetenskapliga kärnan ska ge en grund inom de kunskapsområden som är centrala för yrkesutövningen.

3 § Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till den kommande yrkesutövningen och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt värdegrunden i förskolan och skolan, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling och lärande, som ska ha ett tvärvetenskapligt perspektiv där kognitionsvetenskap ingår, samt specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- uppföljning och analys av lärande och utveckling för arbete som förskollärare eller bedömning och betygssättning för arbete som lärare, och

Verksamhetsförlagd utbildning

Allmänna bestämmelser

4 § Den verksamhetsförlagda utbildningen ska syfta till att ge praktiska färdigheter i yrkesutövningen och möjlighet att tillämpa teoretiska kunskaper. Detta ska ske genom deltagande i skol- och förskoleverksamhet under handledning.

I den verksamhetsförlagda utbildningen ska högskolorna använda sig av övningsskolor och övningsförskolor enligt 10–12 §§.

5 § För utbildning till lärare och förskollärare ska den verksamhetsförlagda utbildningen vara förlagd inom relevant verksamhet och, för utbildning till lärare, även inom relevant ämne.

Att en del av ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna ska utgöras av verksamhetsförlagd utbildning framgår av 3 kap. 4 § andra stycket, 5 § tredje stycket, 7 § tredje stycket och 8 § tredje stycket.

6 § Högskolorna ska, i den utsträckning det är möjligt, förlägga den verksamhetsförlagda utbildningen inom verksamheter med olika förutsättningar.

I det fall utbildningen sker på distans ska högskolan se till att den verksamhetsförlagda utbildningen förläggs så nära studentens bostadsort som möjligt.

7 § För en helt eller delvis verksamhetsförlagd kurs ska fler än ett betygssteg användas för ett godkänt resultat, om den verksamhetsförlagda delen av kursen omfattar mer än tre högskolepoäng.

Av 6 kap. 18 § tredje stycket högskoleförordningen (1993:100) framgår att betyget beslutas av en examinator.

8 § Högskolorna ska sträva efter att särskilt yrkesskickliga lärare och förskollärare används i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Högskolorna ska anordna utbildning (handledarutbildning) av de lärare och förskollärare som handleder studenter under deras verksamhetsförlagda utbildning, om det inte finns tillräckligt många utbildade handledare i den verksamhet där studenterna genomför sin utbildning.

9 § Vid högskolan ska det finnas lärare som har till uppgift att följa och bidra till studenternas utveckling under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Sådana lärare ska ge handledarna stöd i deras arbete med studenterna under den verksamhetsförlagda utbildningen.

Särskilda bestämmelser om övningsskolor och övningsförskolor

10 § En övningsskola eller övningsförskola är en eller flera skol- eller förskoleenheter inom grundskolan, gymnasieskolan, den kommunala vuxenutbildningen eller förskolan där

1. ledning, organisation och undervisning såväl som kvalitets- och utvecklingsarbete håller god kvalitet,

2. det finns så många lärare eller förskollärare som är handledare att var och en av dem handleder endast ett fåtal lärar- eller förskollärestudenter, och

3. handledarna har

a) nödvändig lärar- eller förskolläraryt utbildning,

b) minst 7,5 högskolepoäng inom området handledarskap eller motsvarande, och

c) bedömts vara särskilt yrkesskickliga lärare eller förskollärare.

11 § Övningsskolor och övningsförskolor ska ge studenterna en inblick i praktiktäna forskning.

12 § Vid högskolorna ska alla studenter fullgöra en så stor del som möjligt av sin verksamhetsförlagda utbildning vid en övningsskola eller övningsförskola.

Högskolan ska eftersträva en hög koncentration av studenter vid varje övningsskola eller övningsförskola.

Kraven enligt första stycket eller i 10 och 11 §§ gäller inte om det finns särskilda skäl.

3 kap. Särskilda krav på utbildningen

Särskilda krav på utbildning till förskollärare

1 § En utbildning till förskollärare ska innefatta studier inom det förskolepedagogiska området om 120 högskolepoäng.

Särskilda krav på utbildning till lärare

Grundlärarexamen

2 § En utbildning till lärare som leder till en grundlärarexamen ska ges med inriktning mot arbete i fritidshem, med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 eller med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6.

En sådan utbildning ska innefatta ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kursplan.

3 § I utbildning med inriktning mot arbete i fritidshem ska ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna omfatta 90 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng inom det fritidspedagogiska området och 30 högskolepoäng i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen.

4 § I utbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 ska ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna omfatta totalt 165 högskolepoäng i svenska, matematik, engelska, samhällsorienterande ämnen, naturorienterande ämnen och teknik. Svenska som andraspråk eller modersmål kan ingå i ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna. För svenska och matematik krävs minst 30 högskolepoäng i vardera ämnet och för engelska krävs minst 15 högskolepoäng.

Av ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

5 § I utbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna omfatta totalt 165 högskolepoäng i svenska, matematik, engelska och ett valbart fördjupningsområde. För svenska, engelska och matematik krävs minst 30 högskolepoäng i vardera ämnet. Därutöver krävs 30 högskolepoäng i något av de för studenten valbara områdena:

1. naturorienterande ämnen och teknik,

2. samhällsorienterande ämnen,
3. ett eller två praktiska eller estetiska ämnen,
4. modersmål,
5. svenska som andraspråk, eller
6. svenska som andraspråk och ett praktiskt eller estetiskt ämne.

Om det valbara området består av svenska som andraspråk och ett praktiskt eller estetiskt ämne enligt första stycket 6 krävs minst 15 högskolepoäng i svenska som andraspråk.

Av ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

Ämneslärarexamen

6 § En utbildning till lärare som leder till ämneslärarexamen ska ges med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 eller med inriktning mot arbete i gymnasieskolan.

En sådan utbildning ska innefatta ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kurs- eller ämnesplan.

Att utbildning för var och en av de inriktningar som anges i första stycket ska ges med ett begränsat antal ämneskombinationer framgår av 4 kap.

7 § I utbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 ska ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna omfatta totalt 165 högskolepoäng i två undervisningsämnen eller totalt 195 högskolepoäng i tre undervisningsämnen. Utbildningen ska dock omfatta ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier om totalt 195 högskolepoäng i två undervisningsämnen när två av undervisningsämnena svenska, samhällskunskap eller musik ingår i utbildningen. Utbildningen får vidare omfatta ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier om totalt 195 högskolepoäng i två undervisningsämnen om undervisningsämnet bild eller musik ingår i utbildningen.

Utbildningen ska omfatta minst en fördjupning om 90 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde. För varje övrigt ämne som ingår i utbildningen krävs minst 45 högskolepoäng om utbildningen omfattar tre undervisningsämnen och minst 60 högskolepoäng om utbildningen omfattar två undervisningsämnen. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 90 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Av ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

8 § I utbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna omfatta totalt 225 högskolepoäng i två undervisningsämnen. Utbildningen ska dock omfatta ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier om totalt 255 högskolepoäng i två undervisningsämnen om undervisningsämnet svenska, samhällskunskap eller musik ingår.

Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde och en fördjupning om 90 högskolepoäng i ett annat relevant ämne eller ämnesområde. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 120 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Av ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om vilka ämnen som får kombineras i en utbildning som leder till ämneslärarexamen enligt högskoleförordningen (1993:100).

Ämneskombinationer för inriktning mot grundskolans årskurs 7–9

Ämnesgrupper

2 § Ämnen för inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 delas in i följande ämnesgrupper:

1. engelska, matematik, modersmål, moderna språk, svenska, svenska som andraspråk och teckenspråk,
2. geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
3. biologi, fysik, kemi och teknik,
4. hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa och slöjd, och
5. bild och musik.

Tillåtna kombinationer av ämnesgrupper

3 § För inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 får ämnesgrupperna kombineras enligt följande:

1. två ämnen ur någon av ämnesgrupperna i 2 § 1–3,
2. ett ämne ur ämnesgruppen i 2 § 1 och ett ämne ur någon av ämnesgrupperna i 2 § 2–5,
3. ett ämne ur ämnesgrupperna i 2 § 2 eller 3 och ett ämne ur någon av ämnesgrupperna i 2 § 4 eller 5,
4. två olika språk inom ämnet moderna språk, eller
5. ämnena bild och slöjd.

Om examen omfattar ytterligare ett ämne utöver vad som anges i

1. första stycket 1–3 eller 5 ska detta ämne vara ett annat ämne ur någon av ämnesgrupperna i 2 § 1–5, eller
2. första stycket 4 ska detta ämne vara ett tredje språk inom ämnet moderna språk eller ett annat ämne ur någon av ämnesgrupperna i 2 § 1–5.

Ämneskombinationer för inriktning mot gymnasieskolan

Ämnesgrupper

4 § Ämnen för inriktning mot arbete i gymnasieskolan delas in i följande ämnesgrupper:

1. engelska, matematik, modersmål, svenska och svenska som andraspråk,
2. grekiska, latin, moderna språk och teckenspråk,
3. filosofi, företagsekonomi, geografi, historia, juridik, psykologi, religionskunskap och samhällskunskap,
4. biologi, fysik, kemi, naturkunskap och teknik,
5. idrott och hälsa, och
6. bild, dans, musik och teater.

Tillåtna kombinationer av ämnesgrupper

5 § För inriktning mot arbete i gymnasieskolan får ämnesgrupperna kombineras enligt följande:

1. två ämnen ur någon av ämnesgrupperna i 4 § 1–4,

2. ett ämne ur ämnesgruppen i 4 § 1 och ett annat ämne ur någon av ämnesgrupperna i 4 § 2–4,
3. två olika språk inom ämnet moderna språk,
4. idrott och hälsa och ett ämne ur någon av ämnesgrupperna i 4 § 1–4,
5. ett ämne ur ämnesgruppen i 4 § 6 och ett ämne ur någon av ämnesgrupperna i 4 § 1–4, eller
6. ett ämne ur ämnesgruppen i 4 § 6 och ytterligare 90 högskolepoäng inom det i ämnesgruppen i 4 § 6 valda ämnesområdet.

5 kap. Samverkan och anställningar inom utbildningen

Samverkan

1 § Högskolan ska ha en struktur för samverkan om utbildningen till lärare och förskollärare. Samverkan ska ske inom högskolan, med andra högskolor och med huvudmän inom skolväsendet. Samverkan ska ske om utbildningen och om forskning med anknytning till utbildningen.

Anställningar inom utbildningen

2 § Högskolan ska sträva efter att inkludera särskilt yrkesskickliga lärare och förskollärare från skolväsendet i utbildning till lärare och förskollärare. Sådana lärare och förskollärare kan anställas för en begränsad tid enligt 4 kap. 9 § högskoleförordningen (1993:100).

Inom utbildningen ska högskolan också sträva efter att anställa lärare med examen på forskarnivå.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2022.

På regeringens vägnar

ANNA EKSTRÖM

Eva Lenberg
(Utbildningsdepartementet)